

INTERVIEW

Bénédicte Ficq

in
2017

‘Deze zaak vind ik heerlijk om te doen’

Nog nooit, waar ook ter wereld, is de tabaksindustrie strafrechtelijk vervolgd wegens poging tot moord. Als het aan 900 zieke (ex-)rokers ligt, gaat het in 2017 gebeuren. Met strafpleiter Bénédicte Ficq (59) aan hun zijde. “Hier komen ze niet mee weg!”

Tekst José Mast | Foto's Linelle Deunk
Visagie Minke Boeijen

Waarom is dit zo'n belangrijke rechtszaak?

“De cijfers zijn hal-lu-ci-nant: alleen in Nederland vallen al 20.000 doden per jaar als gevolg van roken! En dit is de eerste keer dat rokers niet voor geld gaan, maar voor een verbod op de sigaret. Via het strafrecht. Als iemand je in elkaar geslagen heeft, weet je dat je aangifte moet doen wegens mishandeling. Maar in het Wetboek van Strafrecht staat ook dat je iemand niet expres ziek mag maken. Toch is dat precies wat tabaksproducenten al jaren doen: ze voegen stoffjes toe om rokers sneller en heviger verslaafd te maken. Suiker bijvoorbeeld. Dat werkt bij verbranding als een antidepressivum. En ammoniak. Dat zorgt ervoor dat de nicotine sneller in de hersenen komt. Al die toevoegingen versterken de verslaving en schakelen de vrije wil om met roken te stoppen uit. Ik vind dat de tabaksindustrie daarmee ook verantwoordelijk is voor alle doden en zwaargewonden die daaruit voortvloeien.”

Een verbod op de sigaret, daar maakt u geen vrienden mee... ▶

DIT JAAR

verheug ik

me op...

“...gezond en gelukkig zijn. Ik heb weinig wensen. Details geef ik niet over mijn privé-leven. Als advocaat hou ik werk en privé graag gescheiden.”

‘Ik heb beet, en dat zullen ze merken.’

“Nee, wat dacht je! Veel rokers zijn boos op mij. Anne Marie, de longkankerpatiënt namens wie ik aangifte heb gedaan, wordt verketterd. Rokers zeggen: ‘Je kiest er toch zelf voor!’ Maar dat is een groot misverstand. Je kiest voor de eerste sigaret, maar daarna ben je verslaafd. Ik weet het, ik heb zelf gerookt. Gauloises. Gitanes. Dat vond ik mooi klinken. Ik voelde me een wilde zigeunerin met een Gitanes in mijn mond. Zelfs tijdens mijn zwangerschappen rookte ik er nog één per dag, want ik kon er niet van afblijven. Zodra de kinderen van de borstvoeding af waren, hoppeta, ging ik weer aan de rokerij. Niet beseffend dat het junkengedrag was.”

Welke straf zouden de verantwoordelijken moeten krijgen?

“Ik kan me voorstellen dat het goed is dat een CEO een tijdje achter de tralies gaat, zodat hij gaat beseffen waarmee hij bezig is geweest. Maar gevangenisstraf is niet het primaire doel van mijn cliënten: een longkankerpatiënt, een COPD-patiënt en de Stichting Rookpreventie Jeugd. Namens hen heb ik aangifte gedaan tegen tabaksproducenten wegens poging tot moord, het benadelen van de gezondheid en valsheid in geschrifte. Zij willen de sigaret de wereld uit om kinderen te beschermen. Dat is belangrijker dan een straf.”

Doet u deze zaak uit persoonlijke verontwaardiging?

“Ik ben ermee begonnen omdat Anne Marie naar me toe kwam. Toen ben ik me in de sigaret gaan verdiepen en inmiddels sta ik er totaal achter. Ik heb ontdekt hoe geniaal het design is. Ik wist niet

dat in alle filters minuscule ventilatiegaten zitten die door de rookmachine tijdens de metingen niet bedekt worden. Daardoor zuigt de machine lucht mee naar binnen waardoor lagere waarden worden gemeten, die op de pakjes werden vermeld. In werkelijkheid krijgen rokers bijna het dubbele binnen, omdat ze met hun vingers of hun mond die ventilatiegaten bedekken. Met het publiceren van de verkeerde waarden op sigarettenpakjes pleegden tabaksproducenten jarenlang valsheid in geschrifte. Toen ik dat ontdekte, wist ik dat ik beethad. Ze hebben rokers jarenlang voorgelogen. Dat is een heel belangrijk punt, omdat daar duidelijk de kwade bedoelingen van de tabaksindustrie uit blijken.”

U kreeg geen bijval uit de politiek bij de bekendmaking over de manipulatie van rookmachines. Geen Kamervragen aan de minister van Volksgezondheid.

“Brainwash is neergedaald in de hoofden van zo goed als iedereen. Het is bizar hoe luchtig er wordt gedaan over de sigaret. Weet je wat Jet Bussemaker zei toen ik haar hierover sprak aan tafel bij Pauw? Ze zei: ‘Gun ze hun pleziertje.’ Ik had haar het liefst over de tafel getrokken en gevraagd: wát zegt u?! Gun ze hun pleziertje! Maar wel met 20.000 doden per jaar! Wat straal je als minister van Onderwijs dan uit naar de jeugd!”

Wat verwacht u van het Openbaar Ministerie?

“Serieus onderzoek, met name naar het manipuleren van de rookmachines. De kans op vervolging wegens valsheid in geschrifte acht ik vrij groot, maar ook over het benadelen van de gezondheid en poging tot moord heb ik overtuigend materiaal aangedragen. Via de website Sickofsmoking.nl hebben zich 900 andere zieke rokers gemeld die ook aangifte willen doen, en er komen nog steeds mensen bij. Het OM kan dus niet zeggen dat Nederland niet op vervolging zit te wachten.”

U verdedigt ook mensen die van vreselijke zaken worden beschuldigd. Is het fijn om nu een onschuldig slachtoffer bij te staan?

“Als advocaat moet je soms handelen uit professio-

Bénédicte Ficq

(Goirle, 25 november 1957) ging na haar rechtenstudie aan de Rijksuniversiteit Groningen aan de slag als strafrechtadvocaat. In 1992 richtte ze samen met anderen het advocatenkantoor Meijering Van Kleef Ficq & Van der Werf op. Ze kreeg bekendheid als een van de twee advocaten van Jim T., die in 1996 in hoger beroep werd vrijgesproken van de balpenmoord. Ficq ontwikkelde zich als raadvrouw van verdachten van zware criminaliteit. Ze woont samen met journaliste en historica Dorine Hermans en ze hebben twee volwassen kinderen.

nele overwegingen, maar hier sta ik principieel 100 procent achter. Daarom vind ik deze zaak heerlijk om te doen. Maar het verschil met het bijstaan van verdachten is niet zo groot als het lijkt. Het is allebei mensenwerk. Ik zorg dat er recht wordt gedaan aan mijn cliënt, of dat nu een verdachte is die door de overheid bij de lurven is gegrepen of een slachtoffer van een misdrijf. In het ene geval voer ik verweer tegen een aanklacht, in het andere geval draag ik juist de munitie aan voor vervolging.”

Hoe wordt deze zaak gefinancierd?

“De financiering komt van het Koningin Wilhelmina Fonds. Wij – we doen de zaak met z’n drieën – hebben ons uurtarief bescheiden gehouden, hoor!”

Hoe bent u zelf gestopt met roken?

“Toen mijn kinderen een jaar of 10 waren, lasen ze op mijn pakjes: roken is dodelijk. Ze vroegen aan mij: ga jij nou ook dood? Toen dacht ik: als ik nu kanker krijg, denken zij dat ik roken belangrijker heb gevonden dan te blijven leven voor hen. Die truc heb ik gebruikt om het vol te houden. Ik ben 14 jaar

gestopt, maar kan nog steeds ziek worden doordat ik gerookt heb. De sigaret is een sluipmoordenaar.”

Wat kan deze zaak betekenen voor andere (ex-)rokers?

“Stel dat valsheid in geschrifte bewezen wordt geacht, dan heb je een belangrijk bewijsmiddel in een eventuele claim voor schadevergoeding. Als roker kun je de tabaksindustrie daarmee aanpakken in een civiele zaak.”

Welke zaken geven u de meeste voldoening?

“Ik hou van zaken die op het eerste gezicht kansloos zijn, bijvoorbeeld hoger beroep in een zaak die in eerste aanleg verloren is. Dan sta je al o-10 achter. Dat roept een vechtlust in me op waar ik erg van geniet. De tabakszaak is ook extreem uitdagend. Als wij in dit kleine Nederland kunnen bewerkstelligen dat het product en de gedragingen van tabaksproducenten als crimineel worden bestempeld, kunnen we hen ook internationaal aanpakken, in Afrika, India, waar ze hun klantenkring uitbreiden op een manier die hier allang niet meer mag. Zo kan ik echt iets doen voor de gezondheid van generaties na mij.”

Wordt 2017 het jaar van de waarheid?

“Absoluut. Hier komen ze niet mee weg. Ik heb echt beet. En dat zullen ze merken ook! Het is bizar dat Nederland nog niet op zijn kop staat. Maar dat komt nog wel.” ■